

ספר התשובה

והוא

סדר תיקוני תשובה

בהמשכים

חלק כב

אור הזוהר 444 * חשוון תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גדולי הצדיקים ואומרים ללמוד זוהר הקדוש

יעביר הדמעה על ידו

בכתבי האר"י זלה"ה כתב: שיעביר הדמעה על ידו, שנאמר: "וביד כל אדם יחתום", ויכוון לרחוץ הפגם והחושך שבפניו, על ידי המים שמוריד מעיניו, כמו שפגם העליון נרחץ על ידי מימי הנהר עליון, כך למטה ירחוץ החושך שבו, על ידי המים שיורדים מעיניו, כי שערי דמעה לא ננעלו, עד כאן לשונו. אך אם אינו יכול לבכות יתודה בקול בکیה, כמו שאמר: "שמע ה' קול בכי", ועיין בספר "כבוד חכמים", שהאריך על פי סוד בסגולת הוידוי והדיבור המביא לידי בכי.

העזונות הרשומות על הנפש הם מכות ונגעים וצריכים רפואה

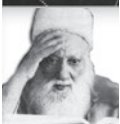
כתב ה"ראשית חכמה" פרק ה' משער התשובה, כשיתן בליבו אילו בשוגג הרג את בנו יחידו החביב לו, ונודע לו אחר כך או במזיד ונתחרט על זה אחר כך – איך היה מתמרמר ובוכה עליו, כמו שעשה יעקב אבינו, עליו השלום, שלבש שק ונתאבל על יוסף כ"ב שנים, על שהיה גורם למיתתו ששולחו אל אחיו, ואילו היו אומרים לו: עשה כך וכך ותחיה, בודאי היה עושה, כן ראוי לבכות ולהתמרמר על חטאיו, ויהיה אבל כל ימיו, על שהמית נפשו היקרה, ויאמר בבכיתו: "נפשי, נפשי, איך המיתך בידי בת היקרה?! איך עקרתך ממקום החיים והקדושה למקום המוות והטומאה איך לא חסת עליך?!" ובפרט אם יש בידו עוון זרע לבטלה שהמית בנו, ודאי ראוי לאבילות מרובה, וישתדל לשוב ולהתפלל, ולהשליך מעליו כל חטאיו ופשעיו, ולהיות זהיר וזריז בעבודת אלוהים, וכאשר יחשוב מ"ש בשער ה', שעוון הוא חלל בנפש, יתמרמר בנפשו בחושבו כמה מכות הכה בנפשו והמיתתו, וידמה אם היה בו כמה מכות חרב: סומא מעיניו וקטוע מידי וחרג ברגליו ושאר גופו מלא פצעים וחבורות, כמה ראוי שיבכה, כי יבכה על מכות שבנפשו, שהרי הוא עוור מעיניו ואינו רואה מה שראוי לראות, ואין אזניו שומעות מה שראוי לשמוע, וזה

שאמרו רבותינו: "רשעים בחייהם קרויים מתים", כי הנשמה שבהם כמתה ואינה פועלת בגופה פעולת רוחניות, וזה שאמרו בזוהר כמה פעמים: וי לון לבני נשא דאינין אטימא לבא סתימן עיין אטימן אודנן וכיוצא. נמצא שהעזונות הרשומות על הנפש הם מכות ונגעים וצריכים רפואה, וזה שאמר: "חנני ה' רפאה נפשי כי חטאתי לך", וטוב לכוון בזה בברכת "רפאנו" – על תחלואי נפש, גם יבכה בחושבו במיתתו, ונפשו תראה לפני הקדושים בכמה מומין, כמה ישיגהו מן הכלימה והבושה, עד כאן לשונו.

שערי תשובה לרבינו יונה

השער הראשון – אות טז: עתה נבאר עקר התשובה:

העקר החמישי: הדיאגה, פי ידאג ויפחד מענש עונותיו כי יש עונות שהתשובה תולדה כפרתם ויסורים ממקרים, כמו שפאר (תהלים לח, יט) פי עוני אגיד אדאג מחטאתי. וענין הגון על שעבר, וענין הדיאגה על העתיד. ועוד שנית ידאג, אולי הוא מקצר בחובת התשובה בצער ובמקירות וקצום ובקבי. והגם פי הרבה צער והרבה בקה, יחל ויירא אולי לעמת זה הרבה אשמה, ולא השלים חקו את כל עונותיו ובאשר יבכה בצום נפשו. ומי שהתבונן בגדל עבודת הבורא על יצוריו, וכי אין קץ לרעת הממרה את פיו, כל אשר יוסיף בעבודה ובדרך התשובה, הלא מצער היא והנה למעט בעיניו. ואמר שלמה המלך עליו השלום (משלי יד, טז) חכם ירא וסר מרע, באורו, החכם אף – על – פי שהוא סר מרע בכל מאמצי כחו, יירא ויחל אולי לא כלה חקו ולא נזהר קדח מה – לעשות. וכמוהו (משלי כח, ו) מעקש דרכים והוא עשיר, אף – על – פי שהוא עשיר. וכן אמרו רבותינו זקונם לברכה (תנחומא א, לך טו) אל תפרש חכם ירא וסר מרע, אלא חכם סר מרע וירא. וסוף הפסוק מוכיח עליו, וכסיל מתעבר ובוסח, אמר על מדת הקסיל שהיא בהפך ממדת החכם, פי הקסיל מתעבר ועם – כל – זאת בוסח שלא יקרהו עון ונקו, ובעל הפסע עלול לפשעים ומפקר לנזקים, שפאר

כי מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים עומדים ולכן הסר ממך עקשות פה ולסליחת בוראך צפה ואז ממכאובך תרפא ולא תספה ותשמור מצות בוראך ועבודתו שכבר אמרו לומדי תורתו הבא לטהר מסייעין אותו.

עצות לתשובה מושלמת

ספר המידות ערך תשובה:

- א. התענית מועיל לכל דבר:
- ב. מי שהוא ערום ממעשים טובים, אינו יכול להפריש אחרים מרשעתם:
- ג. התענית קשה מחרב:
- ד. התשובה ראוי, שתהיה באותו דבר עצמו:
- ה. כשאדם חושב: כך וכך אעשה; כך וכך תעלה בידי, על ידי זה אין מחשבתו נתקים:
- ו. גלות מכפרת על הכל:
- ז. מי שדעתו שפלה, כאלו הקריב כל הקרבנות:
- ח. כל המתודה, יש לו חלק לעולם הבא:
- ט. המלמד את בן חברו תורה, כאלו עשאו וכאלו עשאו לדברי תורה וכאלו עשאו לעצמו:
- י. רב פפא יתיב בתעניתא, על שקרא לתלמיד חכם בלשון גנאי:
- יא. ישמר אדם את פיו מלומר: אעשה העברה הזאת אפלו בדרך ליצנות, כי דבורו מכריח אותו למעשה:
- יב. כל הבוכה בלילה, קולו נשמע, וכוכבים ומזלות בוכין עמו:
- יג. חיבי כריתות שלקו, נפטרו מידי כריתתן:
- יד. כשבא צער לעולם, יחשב שבשביל חטאו בא זאת הצרה:
- טו. המלבושין שעושין לצדיק, כל מלבוש יש לו סגולה בפני עצמו לכפר:
- טז. כיון שנשא אדם אשה, עוונותיו מתפקקין:
- יז. כשרואה או ששמע איזה יסורין, שבא על גוי, יהרהר בתשובה:
- יח. הדר בארץ ישראל, שרוי בלא עוון:
- יט. יש להקל אפן התשובה על החוטאים:
- כ. העוון מכחיש כחו של אדם:
- כא. כשבאין שני מצוות לידך, תעשה זאת המצוה שיש בה כפית היצר יותר:
- כב. צריכין להתענות, כשמצערין את הצדיק:
- כג. צער הלב הוא קרוב להוריד דמעות:
- כד. המחזיר בני אדם, בתשובה זוכה ויושב בשיבה של מעלה, והקדוש ברוך הוא מבטל הגזרה בשבילו:
- כה. חלישות דעתו של האדם הוא גדולה מתענית:
- כו. העושה דבר עברה ומתחרט בה, מוחלין לו על כל עוונותיו:
- כז. הנושא ונותן באמונה, מוחלין לו על כל עוונותיו:
- כח. תחלת המחשבה עוזרת לאדם לאמצע וסוף המעשה, שיומשך בקדושה, ואם לא חשב בקדושה בתחלה, אז יארה תקלה באמצע ובסוף:
- כט. שולחן בהכנסת אורחים מכפרת:
- ל. הגדולה מכפרת:
- לא. לפעמים כשמתחיל לעשות תשובה, באין לו יסורין, זה מפני ששהה מלעשות תשובה:
- לב. על ידי אנוחה שנאנח, נעשה בריה חדשה:

(משלי כט, כב) ובעל חמה רב - פֶשַׁע, וְנֶאֱמַר (שם כה, כח) עֵיר פְּרוּצָה אֵין חֻמָּה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין - מַעְצָר לְרוּחוֹ:
אות יז: וְעוֹד יִדָּאָג בְּעַל - תְּשׁוּבָה פֶּן יִתְגַּבֵּר עָלָיו יִצְרוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ זְכוֹרֵם לְבָרְכָה (אבות פרק ב', משנה ד')
 אֶל תִּאָּמֶן בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ. כָּל - שָׁפֵן הָאִישׁ אֲשֶׁר נִצְחָו (לבו) [יִצְרוֹ] כָּבֵד, כִּי רָאוּי לְהִשְׁמֵר מִן הַיֵּצֶר הָאוֹרֵב בְּכָל עֵת וּלְהוֹסִיף בְּנִפְשׁוֹ יִרְאֵת הָשֵׁם יוֹם - יוֹם, וְתִהְיֶה - לוֹ לְמַעוֹז בְּעֶבּוֹר עָלָיו כָּל מִשְׁבְּרֵי הַיֵּצֶר הַמִּתְחַדֵּשׁ לְעֵתִיד:

פרשת ויחי

פרק כ'

רשע! אל יאוש!

שבילי אמונה הנתיב השביעי

וכן ביד נביאיו שלח לנו באמרו הנה לעמי שלחתיך לאמר אהבת עולם אהבתיך כי בניו קראכם באמרו בנים אתם לה' אלהיכם ועוד לקרוטכם בכורו הוואל באמרו בני בכורי ישראל. ומה ה' שואל ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עמו ולתת תמיד כבוד לשמו וזה אין בו טורח לדחותו כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו ואם תחזור בתשובה ותעזוב המשוכה ותפתח חרצובו מעוה ותפשוט בגדי גאווה ותלבש בגדי ענוה אזי יתן לך שכר טוב בעמלך ולקץ הימין תנוח ותעמוד לגורלך. ואם אתה תריע מולך מידך היתה זאת לך והוא אם שטית מדרך הישרה ואטמת אונך משמוע תורה ובחרת בקבורת התאוה ובמשא ובתבער' ותהיה לחרפות ולדראון כאשר הוא לפני שבר גאון. וזה יען כי מקור מים חיים עזבת ובשרירות לבך הלכת ואתה בן אדם למה נרדמת כי כל שנותיך ישנת ומתנומתך לא הקצת כי תמיד לבוראך הכעסת ויראתו לא זכרת ותורתו לא שמרת ומצותיו שכחת וחקתיו מאסת ואת לצים לצת ועל מה נשענת כי חטאת ולא שבת הלא טוב לך מעתה לשבור יצרך הרע ולהכניעהו ויצרך הטוב תגבירהו ותמיד עליך תמשילהו וגם אני לזה אעזרהו וזה תעשה בעודך עלי נסמך עד שלא אלקח מעמך כי אתה היום כאן ומחר בקבר ואז לא יהיה בשר כי אם שבר על שבר ואז לא תוכל לעשות טובות כי תהיה חפשי מן המצות ולא מתמצא כי אם המצות אשר עד הנה בהם טרחת כאשר אם טרחת בערב שבת בשבת אכלת. וכאשר שמעתי אני המחבר את כל אשר שכלי אלי דובר. עניתי לו ואמרתי גם אני ידעתי כי הרבה הרשעתי וחטאתי ואשמתי ובשרירות לבי הלכתי ומחטו' לא חדלתי בושתי וגם נכלמתי ובחשבי אשר מעלתי זכרתי ונבהלתי ופחד ואימה עלי הוספת בכל אשר ספרת אשר כל שומעו תצלנה שתי אזוני ובמה יתרצה זה אל אדניו ומעתה איך תועיל לי תשובתי למחול על כל חטאתי כי כמה עבירות רבות עשיתי ומצות אלהי נשיתי ודרכיו הטובות הטתי וכל משאלותי מלאתי לעשות תאותי חטאתי והרע העויתי ובעולם הראוי לי הריני כאלו לא הייתי כל ימי חיותי ואף כי אחרי מותי אוי לי כי נדמיני אנה אולי את חרפתי כי כבר נתמלאה סאתי ונמנעת סליחתי. וישב לאמר לי כזה אל תטעה בעצמך לאמר דבר זה כי בתשובה לא תהיה רזה שהרי אמר ירמי' החוזה שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם וגם כולי עלמא מודים

סו. כשתרצה לעשות תשובה, תבקש מהצדיק, שהוא יכניס אותך לפני השם יתברך:

סז. על ידי חסד ואמת יכופר עוון:

סח. על ידי שתבקש מהשם יתברך, שיתן לך אהבה, על ידי זה יכסה הקדוש ברוך הוא פשעך:

סט. מי שמתודה על עוונותיו, יזכה שלא יצטרך למכר מנחלת אבותיו:

ע. כשאתה מוכיח אותם, שלא תקנו חטאת נעורים, תכלל את עצמך עמהם, ועל ידי זה יקבלו ממך:

עא. עקר תקון פגם עוונותיו - על ידי הכנעה:

עב. צריך אדם להוכיח את עצמו בכל בקר:

עג. העבדות שאדם עובד את השם בבחורו כל יום, ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנתו:

עד. אי אפשר שידע אדם בחייו, אם נתקבל תשובתו:

עה. מה שאנו רואים, שמי שמתחיל לעבד את ה', יסורין באין עליו, זה מחמת שהתחיל מתוך יראה של צדק:

עו. המתחיל לעבד את ה', הקדוש ברוך הוא אומר לו: יודע אני, שחפצך ורצונך לעבד אותי, אבל מה הוא הבטחות שמא למחר תעזב אותי, אם כן איך אקרב אותך בשביל הרצון שרצית, ואיך אגלה לך תכף דברים נסתרים, אלא כן תעשה: בתחלה אהב אותי כך ותעשה מצוותי, אף על פי שאין אתה יודע השכל של המצוה, ועבד אותי פשוט בלא חכמות, וכשתעבד אותי כמה זמנים, אזי אאמין לך ואגלה לך טעם ושכל של כל דבר ודבר ואקרב אותך בכל מיני התקרבות, כי הזמן הרב שעבדת אותי מקדם הוא בטוחות, שלא תעזב אותי [הן אמת]:

עז. בזה יודע האדם, שבאמת הוא רוצה לעבד, כשאנו רוצה בפרסומו:

עח. מי שאינו יודע דרך השם, יקטין את עצמו:

עט. על ידי תפלה שהיא בשועה ימחל לך הקדוש ברוך הוא:

פ. על ידי שקרים אין אדם יכול להיטיב מעשיו:

פא. מי שאינו יכול לבטל את היצר הרע על ידי המשכת אותו לבית המדרש, ידע שעדין ברשעתו קים:

פב. הקדוש ברוך הוא חפץ במצוות, שעושה בהם גם רצון הבריות, יותר מבמצוות שבין אדם לקונו:

פג. מוטב לאדם לקים המצוה כפי האפשר, מלהניח לגמרי:

פד. תקון הגוף קדם תקון הנפש:

פה. הבוכה ומתאבל על אדם כשר, מוחלין לו על כל עוונותיו:

פו. מצוה להחזיר [להזהיר] את בני אדם על כל דבר פשע, ואם אתה ירא, שלא ישמע לך תאמר דברך בשם צדיק אחר, כדי שישמעו אותך:

פז. כל האומר "ויכולו" בכונה ומתפלל בכונה, מלאכי השרת מבקשים מהשם יתברך שיכפר לו:

פח. העונה "אמן יהא שמה רבא" בכל כחו, אפלו יש בו שמץ של עבודה זרה, מוחלין לו:

פט. אלו אין רואין פני גיהנם: דקדוקי עניות וחולי מעים ומי שיש לו נושים ועל מלכות:

צ. התחזק במצוות יותר ממה שהיכלת בידך:

צא. הפסד ממון מכפר על גופו:

צב. הצמאון הוא תקון דברים בטלים:

לג. על ידי אהבת צדיקים יכולין הצדיקים להחזיר את העם בתשובה:

לד. מי שמחזיר את העם בתשובה, בזכותו אין פחד ומחלקת בעולם:

לה. מי שעוזר ליתומים, על ידי זה משבר כחם של האומות ועל ידי שבירתן, רשעי ישראל חוזרין בתשובה:

לו. מי שמחזיר בני אדם בתשובה, נצול מבית האסורים:

לז. גם הוא מכובד בעיני השם:

לח. גם זוכה להיות מפורסם בין האומות:

לט. מי שדרכו תמיד להחזיר בני אדם בתשובה, בזכותו מבטל מחשבות זרות מגדולי הדור:

מ. מי שמחזיר רשעים בתשובה, יזכה לשמירת שבת:

מא. גם אינו נזוק מנחש:

מב. כשתלמד את בן רשע דרך טוב, על ידי זה תוכל לבטל גזרות:

מג. על ידי שקר מחזיק ידי רשעים:

מד. מי שעושה תשובה בכל לב, הקדוש ברוך הוא נותן לו לב לדעת אותו:

מה. על ידי שמיעת קול שופר מאדם כשר היצר הרע נשבר, ונתעורר תשובה בעולם:

מו. מי שרוצה לשוב, יזהר מלהיות בעל חוב:

מז. מי שאוהב את הצדיקים, יכול להחזיר את בני אדם בתשובה:

מח. מי שמתודה, הקדוש ברוך הוא אוהב אותו אהבת נדבה ומשיב ממנו חרון אפו:

מט. האומות הם קרובי תשובה:

נ. למוד התורה היא מכפרת:

נא. מי שהוא במדרגה גדולה, יכול להשיג שלמותו במעוט פעולות:

נב. כשאזיה צער בא עליך, תפשפש במעשיך:

נג. מי שרוצה לעשות מעשים טובים ויש לו מניעות, הקדוש ברוך הוא משלם לו שכר כאלו עשה, ומי שאינו עושה לפי יכולתו, אזי מקבל ענש על זה:

נד. מי שמזכה את הרבים, נעשה שותף לקדוש ברוך הוא במעשה בראשית:

נה. אין ערך למצוה שעושה אדם לעצמו לבד, אפלו שתהיה רבה: למצוה שתמשך ממנה זכות לרבים, אפלו שתהיה קטנה:

נו. הפרנסה וההשונאים והחולאת ורובי העשר הן המונעין לאדם מהגיע אל השלמות והתכלית:

נז. כשאתה עושה איזה הזק, זה הסימן שיצר הרע שולט עליך:

נח. מי שמסית את חברו מדרך הטוב, שרפה בא עליו:

נט. מי שאינו יכול לבכות, הסגולה שישב במקום, ששופכים שם שני נהרות ביחד:

ס. מי שמחזיר את בני אדם בתשובה, זוכה לחכמה:

סא. על ידי העצלות נדמה לאדם, שנסתר ממנו דרך התשובה:

סב. מי שמגלה סודותיו, אזי קשה לדבר הזה להתקים:

סג. מי שבוש על עוונותיו, הקדוש ברוך הוא עושה עמו צדקה:

סד. התענית שהוא בלא דעת אינו תענית:

סה. משעה שאדם חושב לעשות תשובה, אזי מקבלין תפלתו, אף על פי שלא עשה עדין:

על - פי שאין לבצע - תשובה לגלות עונותיו לבני - אדם, כמו שיש להבין ממה שאמר ובקום רשעים יחפש אדם, אבל חייב להתודות עליהם, כענין שנאמר (תהלים לב, ה) חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי, ונאמר (ירמיה ב, לה) הנני נשפט אותך על - אמרתי לא חטאתי. וחקמי ישראל זכרונם לברכה פשו (יומא פו, ב) פעמים שהמקסה פשעיו לא יצליח, כמו בעברות שבין אדם לחברו, כי אין לו כפרה עד אשר ישיב הגולה והחמס והעשק, ועד אשר יבקש מחילה מאשר הציק לו, או הלבין פניו, או ספר עליו לשון הרע, או בעברות שבין אדם למקום שנתפרסמו לבני - אדם, כי העושה עברות בפרהסיא מחלל את השם וחיוב להתאונן ולהתאבל עליהם לפני בני - אדם לקדש את השם. וזהו שכתוב (ירמיה לא, יח) כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על - ירף. ענין נחמתי, החרטה והצער, כי עקר התשובה במרירות הלב כאשר בארנו. ואחרי הודעי ספקתי על - ירף, אחרי שנודעתי לבני - אדם והתפרסמו עונותי, התאבלתי במעשים נראים לבני - אדם, כמו (יחזקאל כא, יז) ספק אל - ירף, ונאמר (איוב לג, כז) ישר על - אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי:

אות יט:

ומוֹדָה ועזב ירחם, פרוש, אף - על - פי כי יסודות התשובה שלשה, החרטה, והודוי, ועזיבת החטא. החרטה והודוי בכלל מודה, כי המתודה מתחרט, ואין תשובה פחותה משלשה אלה, כי המתחרט ומתודה ואינו עוזב החטא, דומה למי שטובל ושרץ בידו שלא עלתה לו טבילה. אכן מודה ועזב ירחם, כי הוא בעל התשובה, אף - על - פי שיש לתשובה מדרגות רבות, כאשר בארנו:

בעזרת השם יתברך

האם אתה רוצה להיות בן עולם הבא?

בהקדשת מספר דקות בכל יום ללימוד עניני תשובה בכל שבוע לפי סדר הפרשיות, אתה זוכה להיות בן עולם הבא

הנה מובא כאן ספר התשובה, מחולק לפי סדר פרשיות השבוע

על ידי שילמוד עניני תשובה בכל שבוע לפי סדר הפרשיות במשך כל השנה, יזכה להיות "בן עולם הבא"

נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות וכל החברים וידידים לזיכוי הרבים ולזכות ללמוד תורה לשמה, וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים.

סגולת הרשב"י

פדיון נפש האמיתי, הגדול ביותר בעולם שיציל נפש (ללא כסף). אמור במשך שבעה ימים ברציפות את דף האידרא, (רצוי לאחר התפילה תן וחלק לעוד 3 אנשים את דף האידרא, וכן הלאה).

כך תוצר שרשרת מגן, של הרשב"י לכל עם ישראל שאין שום כח ומקטרג בעולם שיכול לפגום בה כולם מוגנים בתיבת נוח של הרשב"י: - הזוהר קדוש

צג. התשובה מביאה רפואה לעולם:
צד. תשובה מיראה - זדונות נעשין כשגגות, ומאהבה - נעשין כזכויות:
צה. תשובה מקרבת את הגאולה ומארכת ימיו ושנותיו של אדם:
צו. על ידי תשובת יחיד מוחלין לו ולכל העולם כולו:
צז. הקדוש ברוך הוא נתפס על ידי ודוי, ודומה כאלו בנה מזבח והקריב קרבן:
צח. מי שמעביר על מדותיו, מעבירין לו על כל פשעיו:
צט. התורה וגמילות חסדים מכפרין:
ק. צעקה ובכיה בלילה יותר נשמעת לרחם:
קא. בעל תשובה יתפלל על הגשם, ועל ידי זה מכפרין לו על עוונותיו:
קב. כשישראל מתעניין, אין נענין, עד שיהיו עם רשעים באגודה:
קג. הדרך שיבור לו האדם, שיאהב את התוכחות ויחזיק באמונה יתרה:

שערי תשובה לרבינו יונה

השער הראשון - אות יח:

עֵתָה נִבְאָר עֲקָרֵי הַתְּשׁוּבָה:

וְדָבָר שלמה עליו השלום על דבר התשובה ופרט בו הענין הזה, ופתח פתח דבריו ואמר (משלי כח, יב) בעלץ צדיקים רבה תפארת ובקום רשעים יחפש אדם. פרוש, הצדיקים מפארים ומכבדים בני - אדם על כל מעלה טובה הנמצאת בהם ורשעים מחפשים מומי בני אדם ושגיאותם להשפילם. ואף - על - פי שכבר הניחו המעשים ההם וחרזו בתשובה. אחר - כך אמר (שם שם, יג) מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועזב ירחם, כי אף -